یادداشت

رشد اقتصادی با استقرار جمعیت

احمد مرادی
نماینده بندرعباس در مجلس

جزایر خلیج فارس جزایری مهم برای کشورمان است و سابقه سکونت در اکثریت آنها وجود دارد. یکی از بزرگ‌ترین این جزایر قشم است که صددرصد مسکونی است و مانند دیگر مناطق فعالیت و زندگی در آن جاری است، همچنین کیش نیز چنین وضعیتی دارد؛ جزایر دیگری مانند هرمز، ابوموسی، لارک، هنگام و لاوان از دیگر جزایری است که مسکونی هستند اما برخی از جزایر دیگر از جمله فارو، هندورابی، تنب بزرگ از جزایری است که جمعیت بسیار اندک و آن‌هم صرفا کارمندان نهادها و خانواده‌هایشان در آنجا مستقر هستند. پس از بررسی‌های زیست‌شناسی از سوی نیروی دریایی سپاه در جزایر خالی از سکنه یا بسیار کم‌جمعیت، پیشنهاد شد که توجه بیشتری به جزایر شود و با اسکان جمعیت بتوان شرایط مناسبی در آن نواحی ایجاد کرد.

استقرار جمعیت در این جزایر می‌تواند محاسنی به همراه داشته و ظرفیت‌هایی در ابعاد مختلف ایجاد کند، چراکه هر جایی جمعیتی حضور داشته خدماتی نیز از سوی دولت به آن مناطق هدایت شده و به این ترتیب موقعیت‌های خوبی ایجاد شده است. البته باید توجه داشت که باید قبل از استقرار جمعیت، امکانات و زیرساخت‌های لازم فراهم شود؛ چراکه متاسفانه برخی از جزایر مثل هندورابی که از قدیم جمعیتی داشته است به دلیل عدم دریافت خدمات لازم به تدریج خالی از سکنه شده است؛ بنابراین به این نتیجه رسیدند درصورتی که خدماتی در این جزایر ارائه شود مردم می‌توانند زندگی راحت‌تری داشته باشند و عمده هزینه زندگی خود را نیز از طریق دریا و صیادی به‌دست آورند. هدایت و استقرار جمعیت در جزایر کم‌سکنه یا خالی از جمعیت موجب بهره‌برداری از دو منظر صیادی و گردشگری می‌شود و حضور جمعیت می‌تواند در جزایری مانند لاوان که قابلیت تجاری شدن دارد شرایط خوبی در این مناطق ایجاد کند. نکته دیگر این است که حضور جمعیت در این جزایر و مسکونی شدن آنها می‌تواند به لحاظ موقعیت ژئوپلتیکی و امنیتی نیز برای جمهوری اسلامی نتایج مثبتی داشته باشد، چرا که این جزایر همیشه مورد طمع دشمنان کشور بوده و هر جایی که جمعیتی مستقر شده است موجب ناامیدی دشمن شد. بنابراین امیدواریم خدماتی از سوی دولت و نهادهای مربوط به جزایر خالی از سکنه ارائه شود تا بتوانیم شاهد سکونت مردم در آنها باشیم.

جزیره کیش قبل از انقلاب جمعیت محدودی داشت اما به محض این‌که منطقه آزاد شد سرمایه‌گذاران از دیگر نقاط کشور و بعضا خارج از ایران، سرمایه‌گذاری خوبی کرده و به این ترتیب این جزیره موقعیت بسیار خوبی به‌دست آورد. جزایر دیگری نیز داریم که قابلیت تبدیل به جزایر مهم و کارآمد دارد که باید این قابلیت‌ها را استفاده کرد.

خبر

سخنگوی ارتش: به شایعات توجه نکنید

سخنگوی ارتش با درخواست از مردم و رسانه‌ها برای بی‌توجهی به شایعات و موج‌سواری رسانه‌های بیگانه و غیررسمی گفت: تمام ابعاد حادثه شناور کنارک در دست بررسی است.

به گزارش تسنیم، سرتیپ دوم تقی‌خانی درباره یکی از این شایعات مبنی بر هدف قراردادن ناو کنارک توسط قایق‌های سپاه پاسداران گفت: این‌گونه شایعات، کاملا بی‌ربط است. اساسا رسانه‌های ما نباید به این شایعاتِ پرداختی که از سوی معاندان طراحی و سیاستگذاری می‌شود و رسانه‌های معاند و بیگانه به آن دامن می‌زنند، اهمیت بدهند. اساسا بعضی از این حرف‌ها آنقدر ابتدایی است که اصلا نباید به آنها توجه کرد.

تقی‌خانی همچنین با اشاره به تلاش تیم‌های تحقیق برای روشن شدن تمام زوایای حادثه کنارک گفت: تمام ابعاد این حادثه در دست بررسی است و تیم‌های کارشناسی دقیقی دارند روی این حادثه کار می‌کنند.

سخنگوی ارتش گفت: خون شهدای حادثه کنارک باعث شد مجموعه نیروی دریایی ارتش با شرایط روحی بهتر برای خدمتگزاری به مردم و نظام و اقتدار دریایی‌مان تلاش کند.

روحانی: باید مراقب سوءاستفاده بعضی‌ها از شرایط بازار باشیم

رئیس‌جمهور با بیان این‌که در این شرایط سخت مردم با آرامش زندگی می‌کنند، بیان کرد: ما در روزهای سخت تاریخی قرار داریم، اما مردم با شهامت و متانت و آرامش با مشکلات روبه‌رو شده‌اند و این آرامش مردم بسیار مهم است؛ این‌که مردم دست‌گیر هم هستند و به همدیگر کمک می‌کنند، ریشه آن به فرهنگ ما و خاندان رسالت و امیرالمومنین بر می‌گردد. حسن روحانی در جلسه دیروز هیات دولت با اشاره به فشار مضاعف قیمت برخی اجناس بر مردم اضافه کرد: همه باید مراقبت کنیم، زیرا عده‌ای در حال سوءاستفاده کردن هستند. اگر همه چیز به صورت طبیعی بود می‌گفتیم به هر حال شرایطی است که پیش آمده، ولی عده‌ای سوء استفاده کردند. این عده در ماسک و دستکش هم سوء استفاده کردند چه برسد به ارز و سکه. روحانی ضمن تشکر از «آنها که تا دو روز پیش در وزارت صمت فعالیت داشتند» گفت: امروز که بار مسوولیت به دوش آقای حسین مدرس خیابانی قرار گرفته است، همه باید کمک کنند تا شرایط بهتری داشته باشیم.

گزارش جام جم از ابعاد دستور رهبر انقلاب برای مسکونی شدن جزایر خلیج فارس

ایرانی‌تر از همیشه

گروه سیاسی

خلیج فارس منطقه‌ای استراتژیک است که همواره نقشی تعیین‌کننده در معادلات بین‌المللی داشته و کشورهای حاشیه این پهنه آبی، حاکمان این منطقه مهم هستند. البته کشورهای فرامنطقه‌ای از جمله آمریکا نیز به دلیل منافعی که داشته‌اند، معمولا پای ثابت منطقه بوده‌اند و با مداخلاتشان، شرایط پیچیده‌ای را ایجاد کرده‌اند. یکی از کشورهای فرامنطقه‌ای که به صورت سنتی تلاش کرده جای پای خود را در خلیج فارس حفظ کند، انگلیس است که نقشی پررنگ در اختلافات کشورهای منطقه داشته و عامل اصلی جدا شدن بحرین از ایران در دوره پهلوی (اردیبهشت سال ۴۹) بود. در حالی اکنون سالروز آن رویداد تلخ را سپری می‌کنیم که در روزهای اخیر فرمانده نیروی دریایی سپاه از دستور رهبر معظم انقلاب برای مسکونی شدن جزایر خلیج فارس خبر داد؛ جزایری که اگر قاطعیت و صلابت جمهوری اسلامی ایران نبود، شاید برخی دیگر از آنها نیز از خاک وطن جدا شده بود اما مقامات کشور همواره با قاطعیت در مقابل هرگونه زیاده‌خواهی ایستاده‌اند. اکنون آن طور که فرمانده نیروی دریایی سپاه گفته، قرار است جزایر خلیج فارس با ایجاد زیرساخت‌های مسکونی، برای سکونت مردم آماده شود و این فرمان فرمانده کل قواست که امکان سکونت مردم در این جزایر هم فراهم شود. سردار علیرضا تنگسیری این مطلب را چندی قبل همزمان با روز ملی خلیج فارس بیان کرد و با تاکید بر این که جزایری که ما در خلیج فارس داریم بسیار راهبردی و سوق‌الجیشی است، تصریح کرد: وقتی اولین شخص مملکت می فرمایند آنجا را باید برای سکونت مردم فراهم کنیم، یعنی ما به دنبال امنیت منطقه هستیم. سردار تنگسیری به ساخت فرودگاه و موج‌شکن در جزایر توسط نیروی دریایی سپاه اشاره کرد و گفت: در تنب بزرگ فرودگاه بین‌المللی ایجاد کرده‌ایم؛ در تنب کوچک هم فرودگاه ساخته شده است. همچنین نیروی دریایی سپاه بیش از ۵۰ موج‌شکن برای مردم ایجاد کرده است. این گزارش حال و روز فعلی جزایر ایرانی از نظر جمعیت، امکان افزایش جمعیت آنها و نظر کارشناسان در این باره را مرور کرده است.

جمعیت فعلی در جزایر ایرانی

خلیج همیشگی فارس از اهمیت استراتژیک مهمی در منطقه برخوردار است و بیش از ۲۳۷ هزار کیلومتر مربع وسعت دارد که بیشترین خط ساحلی را ایران از دهانه فاو تا تنگه هرمز دارد. علاوه بر این خلیج فارس ۱۸۸ جزیره دارد و نزدیک به ۳۰ جزیره آن اعم از مسکونی و غیرمسکونی به ایران تعلق دارد. در بین جزایر ایرانی، کوچک‌ترین آن جزیره فارسی با مساحت ۰٫۲۵ کیلومتر مربع و بزرگ‌ترین آن جزیره قشم با مساحت ۱۴۹۱ کیلومتر مربع است. جزایر مسکونی و غیرمسکونی ایرانی خلیج فارس کاربری‌های مختلفی شامل نفتی، توریستی و تفریحی، اقتصادی، سیاسی و نظامی و امنیتی دارند.

جزایر مسکونی

لارک: دارای ۱۱ کیلومتر طول و ۷/۵ کیلومتر عرض است که در نزدیکی تنگه هرمز واقع شده است. شغل اکثریت قریب به اتفاق ساکنان جزیره، پرورش دام و نخل و صید ماهی است؛ کمی جمعیت در آن به علت کمی آب آشامیدنی است.

هرمز: در شمال جزیره لارک واقع شده است. این جزیره تقریبا به شکل بیضی است و محیط آن حدود شش کیلومتر است. هر چند این جزیره وسعت زیادی ندارد، ولی به سبب این‌که در مدخل خلیج‌فارس قرار گرفته، از نظر نظامی و بازرگانی، موقعیت مهم و حساسی دارد.

قشم: بزرگ‌ترین و پرجمعیت‌ترین جزیره خلیج‌فارس است. طول آن ۱۱۵ کیلومتر و عرضش از ده تا ۳۵ کیلومتر است. این جزیره بیش از ۴۰ آبادی دارد که مهم‌ترین آنها قشم است.

هنگام: جزیره مسکونی است که در جنوب جزیره قشم واقع شده و دارای ده کیلومتر طول و سه تا شش کیلومتر عرض است. چند پایگاه بزرگ نورافکن‌های دریایی ایران برای هدایت کشتی‌ها در این جزیره بنا شده است.

کیش: بعد از قشم مهم‌ترین جزیره ایران است که دارای ۱۵ کیلومتر طول و هشت کیلومتر عرض است. جزیره کیش به دلیل داشتن آب شیرین و موقعیت جغرافیایی مناسب از قدیم‌الایام منطقه‌ای مسکونی بوده است.

لاوان: (شیخ شعیب) این جزیره در جنوب‌غربی بندر نخیلو قرار گرفته و دارای ۲۴ کیلومتر طول و پنج کیلومتر عرض است و دارای چاه‌های آب شیرین است.

خارک: در شمال‌غربی بندر بوشهر واقع شده است. طول آن ده کیلومتر و عرضش پنج کیلومتر است. این جزیره دارای آب شیرین و اراضی آن برای کشاورزی مستعد است.

ابوموسی: با وسعت ۱۲ کیلومتر مربع در ۷۵ کیلومتری جنوب‌شرقی بندر لنگه و ۵۷ کیلومتری شرق جزیره سیری واقع است. نفت ابوموسی از بهترین نوع و کیفیت در خلیج‌فارس برخوردار است. این جزیره جزئی از استان هرمزگان محسوب می‌شود.

تنب بزرگ: با مساحت ۱۱ کیلومتر مربع در ۳۱ کیلومتری جنوب‌غربی جزیره قشم و در بخش شمالی خط منصف خلیج‌فارس قرار دارد و حداقل فاصله آن از کرانه‌های راس‌الخیمه بیش از ۷۰ کیلومتر است.

تنب کوچک: با وسعت دو کیلومتر مربع در ۱۴ کیلومتری غرب تنب بزرگ و در ۴۵ کیلومتری جنوب بندر لنگه واقع شده و از دیدگاه استراتژیک به عنوان یک نقطه ارتباطی و پشتوانه برای تنب بزرگ اهمیت دارد.

فارسی: حد فاصل بین مرز عربستان و ایران قرار دارد و به همین دلیل از جایگاه مهم استراتژیکی برخوردار است. برخلاف جزیره‌های قبل، جزیره فارسی در قلمرو استان بوشهر قرار دارد. این جزیره طبق محاسبات دورترین نقطه جغرافیایی کشور محسوب می‌شود. این جزیره به‌دلیل قرارگیری در میان خلیج‌فارس از نظر نظامی، بازرگانی و سیاسی ارزش بسیار زیادی دارد.

سیری: این جزیره از توابع استان هرمزگان و شهرستان ابوموسی است و مساحت آن به ۱۸ کیلومتر مربع نمی‌رسد. طبق آخرین آماری که در سال ۱۳۹۰ تهیه شد جمعیت این جزیره در حدود ۱۳۰۰ نفر است.

هندورابی: این جزیره از توابع استان هرمزگان، شهرستان بندرلنگه و بخش کیش است. جمعیتی که در این جزیره سکونت دارد و بسیار کم است به بیش از ۲۰۰ نفر نمی‌رسد. بیشتر اهالی این منطقه از هموطنان اهل سنت هستند.

فروریا فارور بزرگ: این جزیره کوهستانی در گذشته مسکونی بوده است و در حال حاضر نیروهای برخی نهادها در آن ساکن هستند. فرور از قطب‌های مهم حیات‌وحش در ایران است.

خارکو: جزیره‌ای کوچک است که به دلایل زیست محیطی و ارزش پدیده‌های طبیعی توسط سازمان حفاظت محیط‌زیست به ثبت رسیده است.

شیف: جزیره‌ای ماسه‌ای است که از به‌هم پیوستن آب رودخانه شاپور و دالکی به‌وجود آمده است.

زبان مردم این جزیره عموما عربی است. مردم این جزیره به ماهیگیری مشغول هستند. جمعیت این جزیره براساس سرشماری سال ۱۳۹۵ حدود ۴۰۰۰ نفر است.

مینو: جزیره‌ای با حدود ۱۲ هزار نفر جمعیت است. این جزیره تفریح‌گاه آبادانی‌ها و خرمشهری‌ها محسوب می‌شود. سراسر جزیره از نخل پوشیده شده است و به همین دلیل زیستگاه پرندگان مهاجر بسیاری است.

نگین: جزیره‌ای کوچک در نزدیکی بندر بوشهر است که به‌دلیل قرارگیری در کنار حوضچه قابل کشتیرانی، اهمیت ویژه‌ای دارد.

صدرا: از جزایر صنعتی ایران است که صنایع کشتی‌سازی و سکوسازی در آن قرار دارد. جزیره صدرا در محاصره آب‌های کم‌عمق قرار دارد که با جزر تقریبا بدون عمق می‌شود.

فرور کوچک: جزیره فَرور کوچک، فارور کوچک، بنی‌فارور یا فرورگان یکی از نقاط دیدنی استان هرمزگان در جنوب ایران است که جزئی از بخش کیش شهرستان بندرلنگه در استان هرمزگان محسوب می‌شود. جزیره فرور کوچک به همراه جزایر هندورابی و فرور بزرگ از سال ۱۳۸۹ به محدوده منطقه آزاد کیش و شهرستان بندرلنگه اضافه شدند.

جزایر غیرمسکونی ایرانی خلیج فارس

چراغی، میرمهنا، مرغی، مطاف، سه‌دندون، مولیات، خرو، قبر ناخدا، دارا، بونه، گرم، ام‌سیله (خان)، جبرین (تهمادو)، نخیلو، ام‌الکرم، عباسک، فرورگان (فررو کوچک)، شیخ اندرآبی، شیدور، زرکوه، آریایی.

فرمانده نیروی دریایی سپاه چندی قبل از دستور رهبر معظم انقلاب برای مسکونی شدن جزایر ایرانی خلیج فارس خبر داد و این دستور را در راستای تلاش‌های ایران برای حفظ امنیت منطقه دانست

اهمیت ژئوپلتیک مسکونی شدن جزایر

حسین هاشمی‌تختی‌نژاد، نماینده بندرعباس در مجلس دهم

جزایر خلیج‌فارس موقعیت خوبی دارد به‌خصوص در هرمزگان ۱۴ جزیره کوچک و بزرگ وجود دارد که بعضی از آنها خالی از سکنه است و طبق فرمایشات رهبری باید آنها مسکونی شود. در این راستا دولت باید برنامه‌ریزی‌های مناسبی داشته باشد و در ابتدا زیرساخت‌های لازم از جمله آب، برق و... را در این جزایر فراهم کند تا کسب و کاری شکل گرفته و مردم نیز برای سکونت در آنها تمایل داشته و از آن استقبال کنند.

با توجه به ظرفیت‌های دریا در زمینه صیادی و آبزی‌پروری، این ظرفیت می‌تواند فرصت اشتغال خوبی برای ساکنان جزایر باشد. بنابراین امیدواریم با همکاری دولت و نیروهای نظامی اقدامات خوبی در این جزایر برای قابلیت سکونت فراهم شود.

برای این منظور در ابتدا باید سیستم حمل و نقل مناسبی فراهم باشد تا مردم بتوانند به‌راحتی رفت و آمد داشته باشند. این در حالی است که بعضی از جزایر هنوز این آمادگی را ندارند و صرفا در برخی جزایر به‌دلیل حضور برخی کارکنان زیرساخت‌هایی فراهم است. مسکونی شدن جزایر خالی یا با تعداد اندکی از سکنه می‌تواند به لحاظ ابعاد امنیت ملی نیز برای کشورمان مفید باشد، چراکه در این صورت دشمنانی که همیشه چشم طمع به این مناطق دارند باید از خواب و خیال دست بردارند.

روایت تلخ جدایی بحرین

روزگاری بحرین به‌عنوان بخشی از خاک ایران و به‌عنوان استان چهاردهم شناخته می‌شد. اما انگلیسی‌ها در دوره پهلوی بارها به رایزنی با مقامات ایرانی پرداختندو بالاخره محمدرضا پهلوی موافقت خود را با برگزاری همه‌پرسی برای کسب نظر مردم بحرین برای ماندن تحت حاکمیت ایران یا جدایی اعلام کرد. اما بررسی روند برگزاری این همه‌پرسی نشان داد که این اقدام کاملا تشریفاتی بود و به لحاظ آماری، همه ساکنان بحرین در آن زمان را دربرنگرفت. در نهایت جزیره بحرین در ۲۳ مرداد ۱۳۵۰ رسما استقلال خود را از سرزمین مادری اعلام کرد. تلخ‌تر آن‌که امیرعباس هویدا نخست‌وزیر وقت در واکنش به این رویداد گفت: «بحرین به‌مثابه یکی از دختران ما بود که این دختر شوهر کرد.»

دستاوردهای یک تصمیم درست

ابراهیم رضایی
منتخب دشتستان در مجلس یازدهم

در سال‌های گذشته برخی همسایگان ما با ساخت جزایر مصنوعی توانسته‌اند برای خود ظرفیت‌های نوین اقتصادی، گردشگری و ... ایجاد کنند. این در صورتی است که ما جزایری مانند جزیره فارسی داریم که با هزینه بسیار اندک می‌توان مساحت آن را سه برابر کرد یا جزایری داریم که به علت بکر بودن اکوسیستم آن، می‌توان در آنها مناطق گردشگری ویژه‌ای ایجاد کرد؛ اما تا به امروز بخش اعظمی از آن مغفول مانده است. آنچه از بیانات رهبر معظم انقلاب برداشت می‌شود این است که دستور ایشان صرفا مربوط به جزایر سه‌گانه نیست، بلکه مربوط به همه جزایر موجود در خلیج فارس است. در یک نگاه کلی می توان جزایر موجود در خلیج فارس را به چهار دسته تقسیم کرد:

الف: جزایری که مسکونی هستند مانند قشم و کیش

ب: جزایر با کاربری مشترک صنعتی و نظامی مانند لاوان و سیری

ج: جزایری با کاربری نظامی مانند تنب بزرگ و تنب کوچک

د: جزایری که تقریبا خالی از سکنه است

اما درباره این که چگونه می‌توان چنین مناطقی را مسکونی کرد، باید به ذکر چند نکته پرداخت: برخی از جزایر موجود در خلیج فارس مانند جزیره هندورابی شرایط و ژئو اکونومیک ویژه‌ای برای فعالیت اقتصادی دارد که حتی برخی مزیت‌ها مانند نزدیکی به ساحل می‌تواند موقعیت آنها را از جزایری مانند کیش هم بهتر کند. همچنین جزایری مانند فارور و مارو وجود دارند که این جزایر دارای جاذبه های گردشگری ویژه هستند. در برخی جزایر که صیادان به صید در عمق نیاز دارند می‌توان با اسکان دادن برخی صیادان بومی و ایجاد صنایع تبدیلی و تکمیلی شرایطی ویژه برای اسکان دائمی آنها ایجاد کرد. البته راهکارهای متعدد و متنوعی مانند ایجاد و گسترش گردشگری درمانی، ایجاد تاسیسات ورزشی استاندارد و انجام مسابقات بین‌المللی و ... برای اسکان پایدار وجود دارد که نیازمند کار کارشناسی دقیق و منسجم در بخش دولتی و حاکمیتی است. به نظر می رسد شکل‌گیری یک دغدغه ملی برای این کار، اولین گام در تحقق وظیفه محوله هست.

آنچه گفته شد می‌تواند برای ما آورده‌ها و منافع بسیاری را ایجاد کند. اولین آورده چنین اقدامی از حیث اقتصادی است چراکه بخشی از ظرفیت‌های مغفول مانده ما را فعال می‌کند که دقیقا بر مبنای اقتصاد مقاومتی و شعار سال مبنی بر جهش تولید است. آورده دیگر این کار ایجاد امنیت پایدار است؛ چراکه افزایش حضور مردم در خلیج فارس خود ایجادکننده و موجب تقویت امنیت در سواحل خلیج فارس و آب‌های ساحلی ماست. ظرفیت دیگری که این کار می تواند برای ما ایجاد کند در حوزه فرهنگی است، چراکه اقدام دقیق و کارشناسی شده ما می‌تواند در شناخت خلیج فارس و ظرفیت‌های موجود در آن به مردم خودمان و جامعه جهانی کمکی شایسته کند. البته چون این اقدام شایسته نیازمند یک عزم ملی است، می تواند در مجلس یازدهم هم جای خود را باز کند و در حوزه تقنین به عملی شدن آن کمک کرد.